

fapientie, & gratie, ac etatis; nam in etate profecit, seu crevit physice: in sapientia, seu scientia, profecit partim physice, & realiter, nempe in scientia acquisita, & experimentaliter: partim profecit apparenter, scilicet in visione beatifica, & scientia infusa.

557. Similiter quoad gratiam (si per hanc intelligas gratiam supernaturalem habitualem) crevit Christus solum apparenter; quia eam hominibus successively magis ostendit. Licet autem dicatur Christus etiam crevisse gratia apud DEUM, non refert; quia, ut advertit Maldonatus *in c. 2. Luc. v. 40. verba apud DEUM significant idem, ac vere: revera autem, seu in veritate, Christus etiam in conspectu DEI, seu coram DEO, magis semper ostendit suam gratiam. In ipsa autem gratia habituali Christi nullum physicum augmentum accepit; quia ea tota statim in instanti conceptionis ipsi fuit infusa; tanquam principium, saltem mediatum, operationum supernaturalium, & amentura visionis beatificae, quae in Christo maxima fuit. Addit Gorman *de incarnat. n. 961.* Christum non crevisse in gratia habituali; quia jam erat beatus: sicut non crescunt alii Beati. Longe aliter autem se res habet in scientia acquisita, & experimentaliter naturali, quae non fuerant Christo sub initium vitae connaturales, nec necessariae ad operationes.*

Ad 1. confit. Quidam negant antec. maxime, qui defendunt, habitus naturales identificari cum speciebus experimentalibus. Alii negant, Christum elio ille actus virtutum tantum naturalium; unde ajunt, non fuisse ei necessarios habitus naturales. Ego om. antec. neg. confeq. Si Christus statim habuit habitus naturales virtutum moralium infusos, tunc ideo eos habuit, ut facilius eliceret eorum actus: at ad actus intellectuales, seu ad cognoscendum, non fuerunt ei necessarii habitus naturales intellectuales; cum initio fuisset scientia infusa. Ad 2. confit. neg. mi. non enim Christo statim necessaria fuit prudentia naturalis acquisita; cum jam haberet supernaturalem infusam: brevi autem etiam obtinuit acquisitam naturalem ob summam ingenii perspicaciam.

558. Ob. 9. SS. Patres, qui nobis favent, possunt exponi de scientia tantum experimentaliter: alii autem nobis refragantur: ergo nostra sententia non subsistit. Confit. Species, à phantasmatis abstractae, saepe tantum probabiliter, aut fallaciter, objectum representant: ergo vel fuissent otiosae in Christo, vel hictantum opinativae, aut fallaciter, objectum cognovisset: neutrum potest dici: ergo. Resp. neg. antec. quod non probatur: quamvis autem Patres aliqui refragari nobis videantur, plures, & majoris ferè autoritatis, nobis favent, quos citavimus *n. 546.* Ad confirm. om. antec. neg. confeq. Vel Christus, scientia infusa jam praëllustratus, non abstraheret species tantum probabiles, & fallaces: vel is non

utebatur ad assensum absolutum, sed tantum ad modalem, vi cuius solum assentiebatur in tantum, ut affirmaret, quod veritas apparet, hominibus hoc, vel illud, probabile sit; nam lubens concedo, quod assensus tantum probabilis, aut fallibilis, sicut & error, Christum non deceat.

ARTICULUS IV.

Quenam Objecta per has Scientias Christus cognoverit.

559. Supponendum 1. quod humanitas Christi longe clariore visione beatifica fuerit praedita, quam omnes alii Beati simul sumpti; nam longe ampliori gratia, cui tamen visio beatifica correspondet, fuit donata: & nos ipsi omnem nostram gloriam, ex meritis Christi, tanquam de plenitudine capitis nostri, accepimus, sicut rivi aquas ex mari accipiunt. Certè incomparabiliter majorem gloriam habuit Christus qua homo, quam omnes alii Beati: haec autem, saltem partialiter, statim in visione beatifica, adeoque Christus qua homo etiam habuit majorem, & perfectiorem visionem beatificam. Interim tamen visio illa non fuit comprehensiva DEI; nequit enim DEUS ab ulla creatura comprehendi; quia non potest intellectus creatus, & hoc ipso finitus, ulla sua cognitione, adquire infinitam cognoscibilitatem Divinam, ut est per se clarum.

560. Supponendum 2. quod, sicut Beati, ita & Christus, per visionem beatificam, videat in Verbo, hoc est, in DEO, non tantum DEUM, sed etiam alias res creatas, quas DEUS, qui est eminenter species intelligibilis omnium rerum, representat tanquam speculum, sed voluntarium; quia scilicet, quando vult, quomodo vult, & quantum vult, representat.

Ubi ex occasione noto, quod juxta eos, qui dicunt, volitiones, & cognitiones DEI contingentes, non esse adaequate identificatas cum DEO, non possint in DEO videri res create: ut existentes pro ulla differentia temporis; nam praedicata DEI necessaria non habent connexionem cum creaturis existentibus, ut est clarum; unde tantum videri possunt res ut possibiles. ex quo tamen ipso potest fors impugnari ea opinio; nam sequitur, quod neque DEUS, formaliter in se ipso, tanquam in speculo, possit videre rem ullam creatam existentem, adeoque creaturas existentes non possit videre in se ipso, sed tantum in seipsis, vel certè in complemento extrinseco sui decreti: quod sane videtur difficile. In nostra autem sententia, quae asserit, actus contingentes DEI esse realiter ipsi identificados (quanquam virtualiter ab essentia Divina distinctos) possunt in Verbo realiter sumpto videri omnia creata, tum possibilia, tum existentia pro quocumque tempore.

Quenam Objecta per has Scientias Christus cognoverit.

561. Ulterius advertendum ex Haulnoldo *l. 4. tr. 1. n. 367.* quod, si visio beatifica fuerit directiva actuum liberorum Christi (quod videtur hic auctor velle probare ex eo, quod visio beatifica summe movet Christum ad amorem DEI, & aliarum virtutum) tunc non poterit Christus eos actus ut absolute futuros praevidere in visione beatifica. Ratio est; quia alias actus illi non amplius fuissent liberi; nam visio illa est essentialiter cum ipsis actibus connexa; quia est essentialiter vera: si jam insuper esset directiva, esset inimpedibilis, saltem, nisi simul tolleretur directio actuum, seu cognitio, illuminans ad actus elicendos; quae tamen ratione impediretur ipse actus primus proximus, seu libertas ad eos actus, adeoque ea visio non esset impedibilis stante libertate.

Ex quo consequitur, quod non possent illi actus liberè elici; quia, quod est essentialiter connexum cum actu, & simul inimpedibile, stant libertate, seu acta primo libero, tollit libertatem, ut probatum *in tract. de DEO à n. 450. & 578.* & ratio clara est; quia in hac suppositione non datur potestas ad oppositum; nec in sensu composito, propter essentialem connexionem visionis cum actu: nec in sensu diviso; quia hic ipse tollit actum primum liberum, hoc est, ipsam libertatem. Quare, supposita ea directione, debet Christus suos actus liberos, ut absolute futuros, videre per aliam visionem, seu scientiam, non directivam eorundem actuum liberorum, atque impedibilem per actus oppositos: & possunt tunc illi videri in seipsis per scientiam infusam.

562. Supponendum 3. Christum etiam ut hominem non habuisse ullam ignorantiam positivam; haec enim non est tantum qualiscunque nescientia: sed est nescientia earum rerum, quae quis juxta conditionem sui status scire possit, ac deberet: talis autem nescientia longe est à Christo; ab ipso enim longe abest omnis imperfectio positiva, qualis utique est nescire res ad suum statum pertinentes. Sane Christo tribuenda est omnis perfectio, quae ipsi convenienter tribui potest, ut fatentur omnes, & diximus supra *n. 543.* Unde Christus omnia scit, quae ad ipsum, aut ejus statum spectant: & hinc erraverunt graviter Agnoitae, quando dixerunt, Christum ut hominem nescire diem, judicio extremo determinatum. Quomodo autem explicandus sit textus *Marci 13. v. 32.* ubi Christus dicit, Filium, sive seipsum, nescire illum diem, dixi fuse *tract. de virt. Theolog. n. 82.* scilicet, Christus eum diem non scivit scientia communicabili, vel quae faciat alios scire. His suppositis

563. Dico 1. Christum ut homo in Verbo non vidit omnes creaturas possibiles, ita communis Theologorum; quamvis enim Suarez, Tannerus, & alii dicant, si possibilis esset talis cognitio creata, eam etiam Christo tribuendam esse; eo quod omnis perfectio, & scientia ei tribuenda sit, tamen absolute putant, talem cognitionem

non esse possibilem. Probatum conclusio, Anima Christi per visionem beatificam videt omnia, quae sunt formaliter in DEO: & si videret etiam omnes creaturas possibiles, videret etiam omnia, quae sunt eminenter in DEO, sive quae DEUS potest causare: atqui intellectus creatus, qualis est Christi ut hominis, non potest videre omnia, quae sunt in DEO formaliter, & eminenter: ergo.

Prima pars majoris non negatur; quia hoc secum fert visio beatifica, tanquam clara visio DEI, ut videat essentiam DEI in se intuitivè, & quiddativè, saltem quoad praedicata primaria. Notum autem hic, quod illa vocentur *praedicata primaria DEI*, quae formaliter expriment specialem perfectionem: talia sunt e. g. aeternitas, omniscientia, omnipotentia: *praedicata secundaria* autem vocentur ea, quae non expriment specialem perfectionem, à perfectionibus praedicatorum primariorum diversam, sed aliquo modo in illis contentam: sic potentia producendi homines continetur in omnipotentia, scientia de venturo Antichristo in omniscientia &c.

Altera pars majoris etiam patet; quia illud continet DEUS in se eminenter, quod potest causare, seu producere: & quidquid DEUS producere non potest, debet esse Chymera, adeoque non potest esse perfectio: consequenter non potest in DEO contineri, nec formaliter, nec eminenter (nam per *contineri eminenter* intelligitur *contineri demptis imperfectionibus*) ergo sciens omnia possibilia sciret omnia, quae potest DEUS causare, seu omnia, quae DEUS in se continet eminenter.

564. Probatum etiam minor primi syllogismi. Quidquid sit, an haec cognitio dicenda sit strictè comprehensiva DEI (de quo fuse Suarez *tom. 1. in 3. p. disp. 26. sec. 2.*) saltem est aliquo modo extensive comprehensiva, ita, ut penetret totum objectum, & omnia, quae in illo quovis modo sunt: sed talis cognitio non competit intellectui creato: ergo, prob. mi. meo judicio optime ex SS. Patribus, qui, quando negant, intellectui creato possibilem esse comprehensionem DEI, negant ei possibilem esse omnem comprehensionem, etiam latius dictam.

Sic S. Gregorius *l. 10. moral. c. 7. (in edit. Antwerp. a. 1615. quam habui: aliae editiones dicuntur haec verba habere c. 10.)* ait. *In retributionis autem culmine reperiri omnipotens per contemplationis speciem potest, sed tamen ad perfectum non potest; quia, etsi hunc in claritate sua quandoque conspiciamus, non tamen ejus essentiam plene consuevit; Angelica etiam, vel humana mens, cum ad incircumscriptum lumen inhiat, eo ipso se, quo est creatura, coangustat, & super se quidem per proectum tendit, sed tamen ejus fulgorem comprehendere, nec dilata sufficit, qui & transcendendo, & portando omnia, & implendo concludit.*

Ecce rationem incomprehensibilitatis DEI, etiam in retributionis gloria, seu beatitudine, statuit S. Pontifex, ex una parte in ratione creaturae, per illa verba: *eo ipso, quo est creatura, quamvis dilatata*, seu elevata: ex altera vero parte in infinitate perfectionum in DEO cognoscibilem, per illa verba: *qui ex transcendendo, & portando omnia, & implendo conclusit*: non autem rationem incomprehensibilitatis DEI statuit in ratione intentionis, aut claritatis.

S. Augustinus vero in *questiunculis de Trinitate* ait: *Plenam vero Divinitatis naturam, nec Angelus quilibet, nec Sanctorum aliquis perfecte intelligere poterit, ideo incomprehensibilis dicitur DEUS*. Ecce tantum plenitudinem perfectionum Divinarum affert: nihil de claritate, aut intentione cognitionis dicit.

565. Ratione conclusionem hanc probare difficultus est. Quidam dicunt, talem cognitionem esse infinitam: sed alii cum Tannero *rom. 4. disp. 1. q. 5. n. 110.* id negant; & sane difficulter id probatur, suppositis dicitur *n. 307.* Quidam ajunt, eam cognitionem fore comprehensivam DEI: sed negatur, esse strictè comprehensivam DEI; quia non esset tam intensa, aut tam clara, quam meretur cognoscibilitas DEI. Si autem dicatur, esse saltem latius dictam comprehensionem DEI, negatur, itam repugnare: vel certe hoc vix probari potest, nisi ex SS. Patribus *nam. preced.* allatis. Alii ajunt, quod talis intellectus, qui videret omnia, qua tam formaliter, quam eminenter sunt in DEO, extrahendus esset ex magisterio DEI; eoquod nihil amplius posset a DEO discere. Et quidem hoc verum est, si loquamur de extensione notitiae: at clarior saltem posset talis intellectus multa percipere.

Probant aliqui etiam conclusionem ex quadam censura Directorii Inquisitorum Tarraconensium, damnantium similem propositionem in Arnaldo de Villanova: sed illa censura neque ab ullo Concilio, neque ab ullo Papa, fuit confirmata: insuper propositio Arnaldi non videtur damnata nudè sumpta, sed ut deducta ex aliquo principio, quod Monothelitarum errorem sapere videbatur, de qua re videri potest Tannerus *rom. 4. disp. 1. q. 5. n. 101.* & Lugo de *incarn. disp. 19. sec. 2. n. 46.* unde nec ego eam censuram pro nostra sententia adducere velim: sed sufficit mihi ratio prima ab auctoritate SS. Patrum.

566. Dico 2. Christus ut homo, vel anima Christi, videt in Verbo omnia praeterita, praesentia, & futura, saltem ea, quae finita sunt, & quorum visio in Verbo non habet specialem repugnantiam, ita Theologi omnes. Probatur ratione S. Thomae. *3. p. q. 10. n. 2. in corp.* Si omnes Beati vident in Verbo omnia, quae pertinent ad statum ipsorum, tunc certe etiam Christus videt omnia, quae pertinent ad statum ipsius: id quod etiam probatum fuit *n. 302.* atqui omnia praeterita, praesentia, & futura supra

dicta pertinent ad statum Christi: ergo, prob. mi. 1. quia omnia ista sunt creata propter dignitatem ejus, & ad ejus honorem: omniaque ipsi subiecta sunt. 2. quia ipse est caput omnium hominum, & Angelorum, praesertim omnium praedestinatorum, ob quos tamen omnia alia creata sunt. 3. quia ipse est constitutus iudex omnium; unde etiam debet nosse secreta cordium.

Dixi 1. *Qua non habent repugnantiam*; nam aliqui volunt, quod quorundam visio habeat repugnantiam cum libertate Christi, de qua re vide *n. 567.* item forte repugnat, quod videtur per ipsam visionem in se reflexam visio hujus perpetuitatem; nam, cum haec visio sit essentialiter vera, si videretur per ipsam ipsa ejus perpetuitas, esset ipsa omnino indefectibilis, quod creatura repugnat: ergo, vel Christus per eam visionem tantum videt, quod semper alia, & alia visio sit successura: vel, si eadem maneat, debet hujus perpetuitatem videre per aliam scientiam, vide dicta etiam *an. 98. de beatitudine.*

567. Dixi 2. *Saltem finita*; nam in primis Christus non videt substantias syncategorematicè infinitas; quia cessabant aliquando generationes, & non amplius dabuntur novae substantiae: at verò, quia accidentia, e. g. cognitiones, volitiones, & alii accidentales effectus substantiarum, nunquam cessant, sed multiplicabuntur in infinitum, controversum est, an Christus tales cognitiones, volitiones &c. videat syncategorematicè infinitas. Equidem S. Thomas *3. p. q. 10. n. 3. in corp.* Suarez *tom. 1. in 3. p. disp. 26. sec. 3. §. Dico secundo.* Rhodes de *incarn. disp. 3. q. 2. sec. 1. §. 3.* Tannerus *rom. 4. disp. 1. q. 5. n. 109.* & alii plures admittunt, animam Christi videre in Verbo infinita, vel, ut ait Lugo de *incarn. disp. 19. sec. 1. n. 5.* videre omnia, quae cumque DEUS videt scientià visionis, adeoque saltem syncategorematicè infinita, eaque videre distinctè, & clarè.

Negant tamen hi auctores, hanc cognitionem esse infinitam, dicuntque esse tantum individualiter perfectiorem aliis, partiora representantibus, aut esse in linea superiori: addunt, perfectionem cognitionis ratione multitudinis objectorum non crescere arithmeticè, sed tantum geometricè: licet etiam cognitio tantum crescit geometricè ratione perfectionis objecti: de quo vide *n. 303.* (vide etiam de infinitudine similitudinum indivisibilium *n. 307.*) & si hoc verum est, utique libentissimè concedo, Christum cognoscere syncategorematicè infinita. At verò cognitionem infinitam Christo ut homini auctores etiam isti non concedunt.

568. Difficiliter autem datur ratio, quare cognitio, clarè, & distinctè, representans syncategorematicè infinita, non sit infinita: non quidem simpliciter, & in omni genere (quia utique posset crescere in claritate, & intentione &c.) sed tamen in representando; quia aequivaler infinitis aliis cognitionibus, quarum qualibet duntaxat representat unum

unum objectum: adeoque aequivaler infinitis aequalibus uni certæ.

Certè talis cognitio videtur se habere sicut duratio aliqua indivisibilis, per quam creatura aliqua durasset ab aeterno: hæc autem duratio esset infinita; quia aequivaleret infinitis durationibus successivis, & aequalibus uni certæ: quin etiam non videtur excogitabilis major quasi extensio cognitionis, quam ejus, quæ cognoscit syncategorematicè infinita (vide tamen etiam, quæ de infinitudine diximus *n. 307.*) nam etiam cognitio, cognoscens omnia possibile, tantum cognoscit syncategorematicè infinita, & unum infinitum objectorum non potest esse majus altero. Sanè, ut verum fatear, in his rebus, quæ non sunt DEUS, nec ponuntur realiter distincta, difficile explicatur, quando tandem sint infinita in aliquo genere, vel specie.

Fortè tamen potest dari disparitas, inter eam durationem, & hanc cognitionem, ac dici, talem durationem continere in se omnem perfectionem formalem, & assimilabilem omnium durationum, & ita, ut in genere durationis non posset dari perfectior: at verò cognitionem, cognoscens syncategorematicè infinita, non continere omnem formalem perfectionem omnium cognitionum; quia posset dari aliquam clarior, vel intensior, adeoque perfectior in genere cognitionis: quæ disparitas, si sufficit, & dici potest, quod, est talis duratio sit infinita, tamen non sit simpliciter infinita talis cognitio, sed tantum sit, ut ajunt, infinita aliquo modo objective, quatenus tendit in objecta syncategorematicè infinita, dicam, animam Christi videre omnia, quæ DEUS per scientiam visionis videt, exceptis fortè istis, quorum visio aliunde repugnat, ut jam advertimus *n. 566.*

569. Recentior quidam ait, ex ratione probabilis esse, animam Christi non cognoscere syncategorematicè infinita: & quando ei objicitur, quod infinita spectent ad statum Christi, respondet, Christum spectantia ad statum statum cognoscere in tantum, in quantum potentia finita anime ipsius est capax: non verò cognoscere ea, supra capacitatem anime finitam.

Quamvis autem aliquis cum hoc auctore velit negare animam Christi cognitionem objectorum, syncategorematicè infinitorum, tamen debet concedere 1. quod anima Christi cognoscet infinita syncategorematicè secundum rationes communes, non tantum sicut alie creaturae, quando secundum rationes communes, seu universales, cognoscunt infinitum confusivè: sed secundum rationes minus communes. 2. quod eadem anima cognoscet habitu infinita, hoc est, quod pro libitu possit, qualibet ex infinitis cognoscere, si velit, non quidem, ut tandem peringat ad cognoscendum infinitum (nam per finitas cognitiones non potest infinitum exhaustiri) sed, ut quodlibet objectum distributivè sumptum, pro libitu possit cognoscere.

570. Hac tamen ratione, seu habitu, probabilis non potest Christus cognoscere objecta per visionem beatificam; quia hæc saltem quoad speciem, seu perfectionem, immutabilis est (quidquid sit, an mutabilis sit quoad individuum) nec per eam aliquando potest plus videri, aliquando minus. Ratio est; quia alias posset quis nunc esse beatorum, quam fuerit ante (ut probat Suarez *tom. 1. in 3. p. disp. 26. sec. 2. §. Dico 2.*) quod nequit fieri. Nec dici potest 1. hac ratione beatitudinem tantum variari quoad objectum secundarium; nam est imperceptibile, variari visionem creaturarum in DEO, quin varietur visio ipsius DEI, à Beato per visionem beatificam visum; ut enim recitè ait Lugo de *incarn. disp. 19. n. 7.* objecta secundaria in tantum apparent in primatio, in quantum istud magis penetratur, & clarior, ac distinctius penetratur ordo, quem objectum primum habet ad secundaria: ergo, si videantur alia objecta secundaria, debet etiam objectum primum aliter penetrari, atque ejus ordo ad secundaria aliter cognosci.

571. Nec dici potest 2. nunquam plus videndum à Beato, sed tantum aliud, ita, ut visio semper sit aequaliter perfecta, & tantum uni objecto, succedat aliud pro libitu Beati; hæc enim ipsa mutabilitas, ut ait Eximius, *loc. modo cit. §. Neque enim.* esset magna imperfectio: deinde, si sic posset visio beatifica variari, non esset ratio, quare non posset etiam remitti, & intendi, ita, ut nunc Beatus aliquanto minus, quam ei videatur, videat, postea aliquanto plus; cur enim unum subiciatur voluntati videns, & non aliud, ut ait citatus Suarez? Accedit autoritas S. Augustini *l. 15. de Trin. c. 16.* de visione beatifica sic loquens: *Fortassis etiam voluntabiles non erunt nostræ cogitationes, ab aliis in alias sentes, atque redeuntes, sed omnem scientiam nostram uno simul conspectu videbimus.* videatur etiam Lugo de *incarn. disp. 19. sec. 1. n. 7.*

Unde juxta hanc sententiam, asserentem, Christum habitu cognoscere infinita, debet Christus res novas cognoscere per scientiam infusam: sicut etiam Arriga *in 1. p. de DEO disp. 9. sec. 8. n. 49.* & alii dicunt, Beatos in celo res novas cognoscere per scientiam infusam. Si quis autem fors vellet hæc impugnare ex eo, quod omnis scientia infusa Christo simul collata sit, responderetur, quod non sit collata simul prorsus omnis scientia, quæ vocatur infusa; sed quod DEUS Christo, & Beatis, infundat quandoque novas revelationes. Quomodo autem tunc non eliciantur actum fidei, dicam inferius *n. 572.* est enim communis difficultas cum ea, quomodo Christus possit videre absolute futura per scientiam infusam.

572. Dico 3. Christus ut homo, seu humanitas, sive anima Christi, videt in Verbo, licet non omnia, plurima tamen possibile, ita S. Thomas *3. p. q. 10. n. 2. in corp.* Suarez *tom. 1. in 3. p. disp. 26. sec. 3. §. Dico tertio,* & alij communiter. Probatur, Christus revelavit aliqua purè possibile: ergo ante

antecedenter eacivit. prob. ant. ex *Matth. 21. v. 21. & Luc. 19. v. 13.* ubi Christus prædixit, possibilem poenitentiam Tyriforum. Item *Matth. 26. v. 53.* ubi ait, possibile esse, ut Pater mittat duodecim legiones Angelorum. Et quamvis ex his textibus non habeatur, Christum hæc vidisse potius per scientiam visionis beatificæ, quam per aliam, e. g. infusam, tamen utique verosimilius dicitur, ipsum ea vidisse potius per scientiam perfectissimam, seu visionem beatificam, quam tantum per aliam; cum nulla sit ratio, cur potius per aliam tantum viderit. Accedit, quod etiam alij Beati probabiliter quædam possibilia videant in Verbo: unde hoc multo magis concedendum est Christo.

573. Dico 4. Per scientiam infusam, anima Christi scivit omnia existentia, præterita, & futura, naturalia, & supernaturalia, præterea etiam aliqua possibilia. ita S. Thomas 3. p. q. 11. a. 1. in corp. Suarez tom. 1. in 3. p. disp. 27. sec. 1. & 2. & 3. ac alij. Prob. Angli, ut communiter conceditur, per scientiam infusam cognoverunt naturalia: ergo etiam anima Christi per illam eadem cognovit, & longè plura, quæ scilicet ad ejus statum spectabant. Quod autem Christus per eandem scientiam cognoverit supernaturalia, teste Suarez modo cit. disp. sec. 3. §. Dicendum, nemo contradicit: & ratio etiam est: quia supernaturalia possunt cognosci per scientiam infusam, sive, quod idem est, per infusas species proprias, & in se ipsis: insuper ea ita cognoscere est perfectio, quæ Christo negari non debet: præsertim cum ipse fuerit author omnis gratiæ supernaturalis.

Quod autem Christus per hanc scientiam etiam cognoverit præterita, & futura, probatur ex eo; quia ista scire, & quidem per species proprias, ac in seipsis, est perfectio, quæ potest Christo sine omni inconvenienti tribui, adeoque tribui debet. Huc referri etiam debent omnes probationes n. 543. allatæ. An autem Christus per hanc scientiam infinita cognoverit, an non, pendet ex eo, an infinita cognoverit per visionem beatificam (de qua re egimus n. 567.) si enim infinita cognovit per illam, etiam per hanc infinita cognovit; nec enim est specialis difficultas in hac scientia præ illa.

574. Addit recentior quidam, animam Christi, intuitivè cognoscendo visionem beatificam, cognoscere per hanc scientiam etiam abstractivè mysterium SS. Trinitatis, quatenus visio beatifica, quam cognoscit, est representatio DEI unius, & trini. Sed Suarez tom. 1. in 3. p. disp. 27. sec. 5. §. Secundus modus. Id videtur negare; nam ait, visionem per se primò terminari ad DEUM ut sic, & tantum consequenter ad Personas, adeoque, cognita illa visione, tantum cognosci, eam esse visionem DEI: non tamen, per illam cognosci, quomodo DEUS sit, an tantum sit unus, vel etiam trinus: præsertim cum illa visio comprehendi non possit per aliam scientiam extra visionem beatificam.

Quidquid tamen de hoc sit, saltem cognitio anima Christi per hanc scientiam mysterium incarnationis, metaphysicè acceptum, de quo n. 3. quatenus cognovit unionem hypostaticam, quæ est aliquid creatum.

Negat tamen iterum Suarez *ibidem* ex unione hypostatica, per scientiam infusam cognita, posse cognosci mysterium SS. Trinitatis; quia ex vi unionis solum cognoscitur, in DEO esse substantiam aliquam, quæ potest terminare illam unionem: non autem cognoscitur, an substantia illa sit relativa, an absoluta. Vult igitur Eximius, mysterium hoc cognosci per scientiam infusam, ad eum modum, quo cognoscitur anima Christi futura contingencia libera, de qua re inferius agemus in objectionibus n. 580. & seq. Rhodes tamen disp. 3. de incarnatione. q. 2. sec. 2. §. 3. ait, cognosci mysterium SS. Trinitatis (& eadem est ratio de mysterio Incarnationis) abstractivè per scientiam infusam, in actibus fidei supernaturalis, de hoc mysterio elicitis, quos inquit Christus per hanc scientiam cognoscit.

ARTICULUS V.

Solvuntur Objectiones.

575. **O**B. 1. contra 1. conclus. ad *Coloss. 2. v. 3.* dicitur de Christo: *In quo sunt omnes thesauri sapientia, & scientia DEI absconditi:* ergo Christus etiam omnia possibilia scivit. Confir. Non implicat, hanc scientiam animæ Christi communicatam fuisse, ergo non debemus eam ipsi negare. Resp. cum Suarez tom. 1. in 3. p. disp. 26. sec. 2. §. Ad fundamentum magistri. neg. conseq. Textus objectus significat tantum, quod in Christo fuerint illi thesauri scientiæ, qui secundum potentiam ordinatam, hoc est, secundum mensuram ordinatam, & determinatam à DEO, communicantur alicui intellectui creato, ut scilicet sciat omnia, quæ ad summa statum pertinent, & non habeat ullam ignorantiam positivam.

Eodem modo exponendus est S. Chrysofomus *homil. 5. in c. 2. epist. ad Coloss. aure medium*, ubi in hæc verba Apostoli: *In quo sunt omnes thesauri &c.* sic scribit de Christo: *Ipse novit omnia... dicendo ergo thesaurum, ostendit multitudinem: dicendo vero omnes, eum nihil ignorare: dicendo autem absconditi, quod solus sciat: intellige: ostendit.* Ratio autem ita exponendi S. Chrysofomum est, quod, cum ipsa vox *ignorare* opponatur tantum scientiæ rerum, ad statum proprium pertinentem, satis innuat S. Pater, se tantum loqui de scientiæ rerum, ad statum Christi pertinentium. Similiter exponendi sunt etiam alij SS. Patres, si quando animæ Christi scientiam immensè similem videntur tribuere; quia tantam scientiam in sensu omnino strictissimo, creaturæ tribuere, nec admittit ratio, nec aliorum SS. Patrum authoritas.

576. Ob. 2. contra 3. conclus. Possibilia

bilia non possunt videri in DEO: ergo Christus ut homo, seu anima Christi, non vidit in DEO, vel Verbo ulla possibilia. prob. ant. DEUS non est causa adequata possibilium: ergo non possunt videri in ipso, tanquam in causa. prob. conseq. hæc est ratio, cur non possint videri plures effectus in creatura: ergo etiam debet esse ratio, cur non possint videri in DEO. Resp. neg. ant. ad prob. dist. ant. DEUS non est causa adequata possibilium plurimorum. neg. ant. prout omnium. subdist. & tamen est causa adequata, saltem in actu primo, alterius concausæ. conseq. ant. non est causa adequata alterius concausæ. neg. ant. & conseq. ad prob. ult. conseq. sub eadem distinctione conc. vel. neg. ant. & absolute neg. conseq.

In primis ratio ista addita, cur in creaturis non possint videri plures effectus, tunc tantum est vera, quando causa inadæquata non exigit determinatè concursum alterius concausæ: e. g. in homine (qui tantum est causa inadæquata cognitionis; cum ad istam requirantur insuper etiam species objecti) non potest determinatè videri hæc in specie cognitio; quia concursus speciei ad hanc determinatè cognitionem non est homini determinatè debitus. At verò in igne potest videri alius ignis in specie; quia concursus DEI, ad alium ignem producendum, est cuilibet igni determinatè debitus. DEO autem debet, vel subordinatè sunt omnes causæ create: quæ, si DEUS velit produci effectum, necessariò concurrunt, saltem necessitate consequente ad decretum DEI.

Dein, quamvis DEUS se solo non possit producere aliqua entia, e. g. modalia, quæ essentialiter exigunt produci, saltem partialiter, a creatura (quod plures etiam concedunt de actibus vitalibus) potest tamen DEUS earum causas, hoc est, hominem, vel animal vivens, pro libitu producere, & quidem se solo: adeoque est in actu primo causa adequata suæ concausæ: quamvis non necessariò sit in actu secundo; quia non necessariò actu eam concausam producit.

577. Ob. 3. contra 4. conclus. Si Christus ut homo, per scientiam infusam vidit omnia præterita, præsentia, & futura, quæ sunt infinita, debuit habere species infinitas: sed istæ dari non possunt: ergo. Confir. Scientia infusa non potest representare naturalia, & supernaturalia: ergo non possunt ista per illam scientiam videri. Resp. me non decidere, an Christus ut homo infinita cognoverit. Auctores, id defendentes, negant ma. & dicunt, nec male, quod, sicut una cognitio, seu species expressa, potest representare innumera, vel infinita objecta, ita etiam una species impressa potest representare innumera, vel infinita. Ad confirm. neg. ant. cum Suarez; nam scientia ordinis superioris potest habere universale objectum, quo complectatur res ordinis superioris, & inferioris. Sic mihi dubium non est, per fidem credi supernaturaliter non tantum supernaturalia, sed etiam naturalia. Potest etiam dici, Christo fuisse infusam duræ, P. Ant. Mayr Theol. Tom. II.

placem scientiam, naturalem unam, alteram supernaturalem, ut diximus n. 543.

578. Ob. 4. Gratia est participatio Divinæ naturæ: ergo non potest clarè cognosci, non clarè cognita Divinæ naturæ: sed hæc non potest clarè cognosci extra visionem beatificam: ergo gratia non potest clarè cognosci per scientiam infusam. Confir. Saltem visio beatifica, quamvis sit aliquid creatum, non potest clarè cognosci per scientiam infusam: ergo, prob. ant. visio terminatur immediatè ad DEUM: ergo non potest clarè cognosci, non clarè cognita DEO. Resp. dist. ant. gratia est moralis aliqua participatio Divinæ naturæ: conc. ant. est participatio physica. neg. ant. & conseq. Quælibet creatura est aliqua moralis participatio essentiæ Divinæ, quatenus ab ea, tanquam causa physica, & exemplari, procedit, quamvis dein una majorem similitudinem habeat, quam alia: ad creaturam autem perfectè cognoscendam nullatenus est necesse, clarè cognoscere DEUM.

579. Ad confirm. Potest hæc quæstio fieri, vel de visione beatificæ propria Christi, vel de visionibus aliorum Beatorum. Quod spectat ad istas, seu ad visiones aliorum Beatorum, humanitas, vel anima Christi, potest eas videre per species proprias: nec debet in ijs videri intuitivè, aut clarè DEUS, sed tantum abstractivè: sicut, si video imaginem perfectam Cæsaris, video in ea abstractivè Cæsarem. Nec dicas, illas visiones facere, ut intellectus videat DEUM; hoc enim tantum est verum de intellectu, quem informant, & formaliter reddunt videntem: non autem est etiam verum de intellectu illo, cuius sunt duntaxat objectum.

Quod autem spectat ad visionem propriam Christi, existimat Eximius tom. 1. in 3. p. disp. 27. sec. 3. §. Secundò quoad, eam potuisse à Christo cognosci per ipsam, tanquam reflexam in se: quanquam autem sic anima Christi per suam visionem viderit etiam DEUM, non tamen istum vidit per eam, ut est reflexio in seipsam. Habet tamen hæc reflexio visionis in seipsam, si ipsamet visio in individuo perpetua sit, aliquam difficultatem, præsertim, si etiam hæc perpetuitas reflexè videri deberet, de qua re vide n. 566. Sed quidquid de hoc sit, potuit anima Christi, sive ejus humanitas, etiam suam visionem videre per scientiam infusam; non enim debuit per eandem scientiam infusam in sua visione videre DEUM intuitivè, sed tantum abstractivè, prout modò diximus, potuisse per scientiam infusam videri visiones beatificas aliorum Beatorum, quin in ipsis debuerit intuitivè videri DEUS.

580. Ob. 5. Anima Christi per scientiam infusam non potuit cognoscere futura: ergo conclusio non subsistit, prob. ant. anima Christi non potuit futura per eam scientiam cognoscere obscure, nec potuit, ea cognoscere clarè: ergo nullo modo potuit ea cognoscere. prob. 1. p. ant. si anima Christi potuisset futura cognoscere obscure, potuisset etiam habere fidem: atqui fides non potuit dari.

dari in Christo: ergo, prob. etiam 2. p. ant. nondum existentia non possunt clarè, seu intuitivè cognosci à creatura: sed futura sunt nondum existentia: ergo, prob. ma. cognitio intuitiva debet fieri per species proprias: atqui anima Christi, etsi fors habuerit infusas species proprias rei futuræ, quæ talis, non habuit, quæ talis, seu etiam ipsius futuritionis: ergo, prob. mi. non videtur explicabile, quomodo species futuritionis haberi possint, præsertim species negationis, quam includit futuritio: præcisè autem ratione specierum infusarum rei futuræ, quæ talis, non potest res cognosci ut futura; quia species illæ indifferenter repræsentant objectum præteritum, præsens, & futurum: ergo. Sed neque etiam anima Christi potuit futura cognoscere per species alienas, seu abstractivè; quia cognitio abstractiva evidens (qualis sola Christo, etiam ut homini, convenit) non potest dari, nisi detur aliquod medium evidenter connectum cum re cognita: tale autem medium respectu futurorum ostendi non potest: ergo. Hæc objectio eandem etiam habet difficultatem in reliquis Beatissimis, quomodo scilicet isti cognoscant aliqua futura, quæ non videntur in visione beatifica, ut jam notatum n. 571.

581. Rem hanc fusè examinat Suarez tom. 1. in 3. p. disp. 27. sec. 2. §. *Solum ergo superest. & seq.* Et in primis §. *Hac difficultas*, assert. Cajetanum, qui videtur dicere, quod Christus ut homo cognoscit, vel intueatur futura contingentia in se ipsis, cum suis durationibus, sicut scilicet DEUS ea cognoscit, de quo fusè tract. de DEO n. 354. Et Suarez quidem sec. cit. §. *Et his modis dicendi*, ait, non posse directè probari, hunc modum cognoscendi esse impossibilem creaturæ. Quia tamen hic ipse modus cognoscendi est tam altus, ut mens humana eum non capiat, sed tantum credat, propter infinitam vim intellectus Divini, non videtur hic modus cognoscendi competere intellectui creato.

Melius igitur videtur dici, per hanc scientiam infusam videri futura tantum abstractivè: ad quam visionem, vel cognitionem, præter species rerum (quæ solæ potius serviunt ad apprehensionem, quam ad iudicium) necessarium est aliud adhuc medium, quod res futuras evidenter ostendat: hoc autem non potest esse causa; quia hæc est indifferens: aliud autem non suppetit præter aliquam revelationem Divinam, evidenter per lumen scientiæ infusæ manifestatam: sicut diximus n. 571. Beatos futura videre: & hoc etiam modo ostenduntur futura lumine prophetico: adeoque videtur talis revelatio esse respectu Christi, & Beatorum admitenda.

582. Dices 1. Cognitio per revelationem DEI, non visâ auctoritate revelantis, est actus fidei: sed hic locum non habet in Christo, aut Beatissimis: ergo. Nec dici potest, fidem non stare cum revelatione evidenti; nam, ut

dicitur, in tract. de virt. theol. v. 459. fides stat cum evidentiâ in attestante. Resp. neg. suppositum ma. nam in nostro casu Christus, & Beati vident auctoritatem revelantis per visionem beatificam, quamquam eam non videant per scientiam infusam: actus fidei autem debet niti auctoritate dicentis, nullo modo visâ: & hoc vel ideo, quod omnes supponant, non stare fidem cum visione beatifica. Nec hoc est tantum aliquid extrinsecum actui, sed est eatenus saltem intrinsicum, quatenus ipsam privat suo objecto, scilicet auctoritate non visâ: sicut possessio rei per unum actum excludit actum sui etiam per alium; quia non habetur amplius objectum cum ea conditione, eum qua requiritur ad ipem.

Verbo: requiritur ad fidem prævia apprehensio auctoritatis, non visæ per ullum actum, seu ullam visionem (sicut scilicet ad fidem requiritur, bonum non esse possessum, etiam per ullum actum) alias non habetur obscuritas acquisita ad fidem, ut dicitur n. 465. & 469. de virt. theol. hoc autem non invenitur in actibus Christi, aut Beatorum. Quod attinet ad evidentiâ in attestante, ea nunquam debet esse clara visio DEI loquentis, sed alia evidentiâ inferior.

583. Dices 2. Non potest esse evidens, DEUM loqui, quin DEUS clarè videatur. Resp. neg. illat. In humanis etiam possum cognoscere vocem alicujus, quin eum videam, si scilicet sapius antea eum audivi, & assevi illius sono: & potest utique DEUS, quin se intuitivè ostendat, vel species evidentes rei cujuscunque infundere, simulque intellectum movere, ut utatur ijs speciebus, ad formandum talem conceptum: vel etiam potest immediatè ipse supplere defectum speciei, & cum intellectu producere talem conceptum: hoc autem est loqui; nam sic DEUS loquitur Angelis. Ut autem hæc locutio cognoscatur esse locutio DEI, potest DEUS in super dare animæ lumen supernaturale, ut quidditivè intueatur, & cognoscat, quæ, & qualis sit ista locutio; quo posito, anima intelligit evidenter, illam locutionem esse talis rationis, ut non possit non esse à DEO immutante intellectum: sicut, si quis videret supernaturaliter quidditivè, & intuitivè habitum fidei, videret, eum esse supernaturalem, nec ab alio, quam à DEO potuisse infundi.

Sicut autem dictum est, quod Christus cognoscat per scientiam infusam futura, ita etiam dicendum, quod cognoscat præterita, maxime ea, quæ prius non cognovit præsentia, ita, ut non habeat defecto species rememorativas de illis: tunc enim ea potest etiam cognoscere per tales revelationes, sicut potest cognoscere futura; sunt enim quoad hoc similia; cum præterita tam parùm habeant existentiam de presenti, quam parùm eam habent futura.

QUA-

An, & à qua Forma Substantiali sanctificetur Voluntas Creatæ, seu Humanitas &c. 171

QUESTIO II.

De Voluntate Creatæ Christi Domini.

ARTICULUS I.

An, & à qua Forma Substantiali sanctificetur Voluntas Creatæ, seu Humanitas Christi Domini.

584. Diximus jam plura de voluntate creatæ Christi Domini, nempe eam esse distinctam à voluntate Divinæ n. 533. eam non fuisse contrariam voluntati Divinæ n. 537. eam fuisse impeccabilem n. 415. & seq. fuisse tamen liberam n. 427. etiam ad moriendum n. 429. item ad actum minus perfectum præperfectiori n. 439. non tamen ad implenda præcepta naturalia, saltem quoad eorum substantiam n. 442. Restat modò maxime querendum, à qua tandem forma fuerit voluntas creatæ Christi, seu ejus sanctissima humanitas, sanctificata. Dico voluntas creatæ, vel humanitas; nam non hic queritur de Christo in concreto, de quo dubium utique esse non potest, fuisse sanctum ab ipso conceptionis instanti, & quidem sanctitate Divinæ infinitæ sanctum.

Queritur autem, an humanitas Christi fuerit sanctificata à Verbo, vel natura Divinæ, tanquam à quasi forma, vel ab unione hypostatica, tanquam à vera forma: & quidem queritur, an ab his humanitas Christi fuerit sanctificata substantialiter; cum natura Divinæ, & unio sine substantialis: & de his agemus articulo præsentis: articulo autem sequenti agemus de forma accidentaliter sanctificante, seu de gratia habituali, & quæremus, an illa etiam fuerit in humanitate Christi.

585. Dico 1. Humanitas Christi verè sanctificatur per sanctitatem increatam Verbi. ita communiter Thomistæ, & nostri cum Suarez tom. 1. in 3. p. disp. 18. sec. 1. contra Scotistas. Prob. conclusio omnibus illis testimoniis S. Scripturæ, quibus Christus dicitur unctus. sic dicitur psal. 44. v. 8. *Unxit te DEUS, DEUS tuus, oleo lavitæ præconfortibus tuis.* & Isa. 61. v. 1. *Spiritus Domini super me, & quod unxit Dominus me: quod testimonium de se ipso legit Christus Dominus ex Ilaia in synagoga Nazarethana, ut habetur Luc. 4. v. 18. item Daniel. 9. v. 24. *Et ungetur sanctus sanctorum.* & Act. 1. v. 27. *Convenerunt enim vere in civitate ista adversus sanctum puerum tuum JESUM, quem unxisti.* item Act. 10. v. 38. *Unxit eum DEUS Spiritu Sancto, & virtute:* quos textus SS. Patres explicant de unctio per Divinitatem, seu per Verbum, per cuius unionem humanitas sanctificatur.*

Sic S. Cyrillus Alexandrinus in declaratione. 12. cap. seu anathematism. ad anathem. 7. ait: *Ipsam itaque unigenitum DEI Verbum caro factum Christum vocatum est: Christus autem significat idem, ac unctus.*

Idem I. de recta fide ad Theodosium sub finem. de Verbo, seu Filio DEI ait: *Factus secundum carnem, & humanitatem, in novissimis sæculi temporibus, & unctus à DEO Patre in hunc mundum Apostolus; nominatus enim est, non alterius rei gratiâ, sed propter hoc Christum &c.* S. Augustinus l. 15. de Trinit. c. 26. ait: *Ista mystica, & invisibili unctio, tunc intelligendus est unctus, quando Verbum DEI caro factum est, id est, quando humana natura, sine ullis præcedentibus bonorum operum meritis, DEI Verbo est in utero Virginis copulata.* S. Anselmus in cap. 1. ad Hebræos in illa verba v. 9. *Propterea unxit te DEUS.* ait: *Ibi ab eodem Spiritu unctus est, ubi conceptus. Nec ante conceptus, & postmodum unctus est: sed hoc ipsum ac Spiritu Sancto, & carne Virginis concepti, à Spiritu Sancto ungi fuit: quæ verba sumpta sunt ex S. Gregorio l. 9. regis. epist. 61.*

S. Hilarius Pictaviensis. l. 7. de Trinitate post medium, explicans illud Christi Domini dictum Joan. 10. v. 36. *Quem Pater sanctificavit &c.* pluribus probat, Christum Dominum ibi ostendisse, se jure præaliis, qui in lege, seu in Sacra Scriptura, Dei vocantur, DEUM dicendum esse: *Per id, quod sanctificatus est in Filium:* hoc est, per illam sanctificationem, per quam constitutus est Filius DEI, quæ est ipsa filiatio: adeoque hæc est aliqua sanctitas increata, sanctificans humanitatem, & hanc assumens ad Personam Filii DEI. Plures textus SS. Patrum vide apud Suarez tom. 1. in 3. p. disp. 18. sect. 1. præsertim §. *Dico ergo primo, & §. Dicit aliquis*

586. Nec dicas 1. SS. Patres tantum loqui in sensu causali, sive, quod unita Divinitas fuerit causa, & radix sanctificationis, non autem formalis unctio, aut sanctificatio; nam sic planè eorum verba detorqueantur in sensum improprium: certè tam clarè indicant Patres causam formalem, ut non videantur potuisse clarioribus terminis hanc suam mentem exprimere; cum expressè dicant, per ipsam unionem cum Divina natura fieri Christum, seu unctum:

Nec dicas 2. hæc testimonia Scripturæ, & SS. Patrum, intelligenda esse ita, ut humanitas Christi uncta sit, non ut per unctioem illam sit sancta, sed tantum, ut per eam sit excellens, & maxima dignitate aucta, atque adeo, saltem in complexo cum Verbo, adorabilis cultu patriæ: contra enim est. Per unctioem juxta phrasin Scripturæ intelligitur sanctitas: & per unctum intelligitur sanctus. Sic illud Daniel. 9. v. 24. *Et ungetur sanctus sanctorum.* & illud 1. Joan. 2. v. 20. *Vos unctioem habetis à sancto communissimè exponitur de Sancto, & sanctitate.*

587. Prob. conclus. 2. Plura Concilia, & Patres docent, humanitatem Christi esse à Deitate, seu natura Divina deificatam; sic enim loquitur Synodus VI. Constantinopolitana celebrata aetate 17. in definitione fidei: *Quemadmodum enim sanctissima, atque immaculata, animata ejus caro deificata est:*